

Η ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΗΣ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ελληνογαλλική Σχολή, Γυμνάσιο, Α' τάξη, 1991

Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 1990-1991, δύο τμήματα της Α' Γυμνασίου της Ελληνογαλλικής σχολής της Αγ. Παρασκευής, στο μάθημα της Ιστορίας ασχολήθηκαν με την εκτενέστερη μελέτη της Αθήνας του 5ου αιώνα π.Χ. Η μελέτη αυτή αποτελούσε το πρώτο σκέλος ενός τριετούς προγράμματος με θέμα: "Η Αθήνα στο πέρασμα των αιώνων". Το πρόγραμμα προωθήθηκε και ενισχύθηκε από το Γαλλικό Υπουργείο Παιδείας, στόχος του οποίου ήταν η άμεση προσέγγιση της πολιτισμικής κληρονομιάς ενός τόπου.

Σ' αυτό το πλαίσιο ξεκίνησε μια προσπάθεια, και από τα δύο τμήματα της σχολής, το Ελληνικό και το Γαλλικό. Και για μεν τους Έλληνες, στόχος ήταν η βαθύτερη προσέγγιση της πατρογονικής κληρονομιάς, για δε τους Γάλλους, η ουσιαστικότερη σχέση με τον τόπο που τους φιλοξενεί. Τα δύο τμήματα δούλεψαν παράλληλα, αλλά ασχολήθηκαν με δύο διαφορετικά σημεία της Αθήνας. Το Γαλλικό τμήμα μελέτησε τον Ιερό Βράχο και το Ελληνικό τμήμα την Αρχαία Αγορά. Στο Γαλλικό τμήμα, η ομάδα των εκπαιδευτικών αποτελούνταν από οκτώ καθηγητές διαφορετικών ειδικοτήτων: κα Βογο (Μαθηματικών, Φυσικής, Χημείας), κ. Γρυέ (Γεωγραφίας), κα Kondossis (Βιολογίας), κα Le Cardinal (Μουσικής), κα Samothrakis (Καλλιτεχνικών), κα Emmanuellie (Τεχνολογίας), κα Rotchettis και κα Σακαρίδου (Γαλλικής και Ελληνικής Φιλολογίας). Κύριος σκοπός μας ήταν η ενεργός συμμετοχή όλων των παιδιών και η απόκτηση της γνώσης μέσα από την προσωπική εμπειρία.

Προσπαθήσαμε να εντάξουμε τη δουλειά μας στο πρόγραμμα της διδακτέας ύλης της Α' Γυμνασίου, ώστε να αποφευχθούν τυχόν επιβαρύνσεις στο ωράριο των παιδιών. Ο καθένας από μας επικείμενος μέσα από το αντικείμενό του την προσέγγιση του κοινού θέματος, φροντίζοντας ταυτόχρονα για τη διατήρηση μιας παράλληλης πορείας σε σχέση με τους λοιπούς συναδέλφους.

Πριν αρχίσουμε τα μαθήματα, παρακολουθήσαμε ένα ενημερωτικό σεμινάριο στο Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της Ακρόπολης, και στη συνέχεια, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, διατηρήσαμε στενή επαφή μ' αυτό, κάνοντας συχνή χρήση του υλικού που μας διέθεσε.

Επιστρέφοντας στις τάξεις, ξεκινήσαμε με μια κατατοπιστική εισαγωγή. Με την καθοδήγηση της καθηγήτριας των **Ελληνικών**, τα παιδιά αναζήτησαν και συγκέντρωσαν πληροφορίες για την ιστορία του Βράχου, αρχίζοντας από το 6.000 π.Χ. μέχρι σήμερα. Ταξινόμησαν τα στοιχεία τους και σημείωσαν σε καρτέλες τους τίτλους των βιβλίων που χρησιμοποίησαν.

Ταυτόχρονα με τη μελέτη της εξέλιξης του Βράχου, άρχισε και η μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος της Αττικής. Με την καθοδήγηση του καθηγητή της **Γεωγραφίας** κατασκεύασαν ένα χάρτη της Αρχαίας Ελλάδας, όπου σημείωσαν τις κυριότερες πόλεις, τα βουνά και τα ποτάμια. Στη συνέχεια έφτιαξαν έναν τοπογραφικό χάρτη της Αττικής, όπου τοποθέτησαν τους πληθυσμούς, και τέλος όρισαν σ' έναν τρίτο χάρτη της Αθήνας τη θέση της Ακρόπολης. Μίλησαν για το έδαφος του Βράχου και έκλεισαν την ενότητα με τη μελέτη του μεσογειακού κλίματος, προσφέροντας έτσι στην καθηγήτρια της **Βιολογίας** τη δυνατότητα να μιλήσει για τη κλωρίδα της Μεσογείου και κατ' επέκταση και της Αττικής. Με την καθοδήγησή της, τα παιδιά συγκέντρωσαν από τη σημερινή αττική γη τα φυτά που γνώρισαν στο μάθημα της Βιολογίας και κατασκεύασαν ένα φυτολόγιο, ζωντανή απόδειξη του ότι η γη ετούτη παραμένει η ίδια εδώ και αιώνες.

Με την ολοκλήρωση της μελέτης του φυσικού περιβάλλοντος της Αθήνας του χθες και του σήμερα έκλεισε ο πρώτος κύκλος, επίλογος του οποίου ήταν η πρώτη επίσκεψη των παιδιών στο ΚεΜΑ. Εκεί τα παιδιά, συνοδευόμενα από την καθηγήτρια της Ελληνικής Φιλολογίας, εντόπισαν τη χρονολογική εξέλιξη του Βράχου, χρησιμοποιώντας τις μακέτες. Συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια τους και συνέδεσαν τα μνημεία με τη χρονολογική και ιστορική τους τοποθέτηση επάνω στο Βράχο.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης αυτής, η καθηγήτρια της **Φυσικής** και των **Μαθηματικών** εξήγησε στα παιδιά τον τρόπο μεταφοράς του μαρμάρου και την τεχνική της κατασκευής των ναών, χρησιμοποιώντας τα εκθέματα του ΚεΜΑ. Επιστρέφοντας στο σχολείο, τα παιδιά συνέχισαν στο μάθημα της Φυσικής τη μελέτη της κατασκευής των ναών. Με την καθοδήγηση της καθηγήτριάς τους κατασκεύασαν ένα όργανο (από κόντρα πλακέ) για τη μέτρηση της διαμέτρου, και με τη βοήθεια αυτού του οργάνου υπολόγισαν αργότερα την πραγματική διάμετρο ενός κίονα επάνω στην Ακρόπολη. Κατόπιν κατασκεύασαν ένα γερανό μαρμάρων, σαν αυτόν που είχαν δει στην πρώτη τους επίσκεψη στο ΚεΜΑ.

Η μελέτη του μαρμάρου, που είναι το βασικό υλικό της Ακρόπολης, συνεχίστηκε με ασκήσεις που αφορούσαν τον όγκο και το βάρος, και ολοκληρώθηκε από την ίδια καθηγήτρια στο μάθημα της **Χημείας**, με την έκθεση της κατασκευαστικής δράσης του οξέος στο μάρμαρο. Στόχος αυτής της δουλειάς ήταν να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά το μέγεθος της καταστροφής που προκαλεί το νέφος στα αρχαία μάρμαρα.

Ταυτόχρονα με τις εργασίες των καθηγητριών Φυσικής-Μαθηματικών-Χημείας, οι καθηγήτριες της **Ελληνικής και Γαλλικής Φιλολογίας** μελέτησαν την αρχιτεκτονική των ναών και δίδαξαν στα παιδιά την ορολογία και στις δύο γλώσσες.

Την ίδια χρονική περίοδο, η καθηγήτρια της **Τεχνολογίας**, ακολουθώντας το πρόγραμμα της διδακτέας ύλης, κατασκεύασε μαζί με τα παιδιά ένα ηλεκτρονικό παιχνίδι. Με τη βοήθεια αυτού του παιχνιδιού, τα παιδιά εφάρμοσαν τη θεωρία του circuit en dérivation (παράλληλου κυκλώματος), και παράλληλα εμπέδωσαν την αρχιτεκτονική ορολογία των ναών διασκεδάζοντας. Το παιχνίδι χρησιμοποιείται ακόμη στο σχολείο μας.

Το δεύτερο σκέλος της θεωρητικής κατάρτισης των παιδιών αφορούσε τη λειτουργικότητα των ναών. Οι καθηγήτριες των **Καλλιτεχνικών** και της **Ελληνικής Φιλολογίας** μελέτησαν και στις δύο γλώσσες τη μυθολογία των αρχαίων Ελλήνων, και στη συνέχεια την συνέδεσαν με τη θρησκευτική ζωή των Αθηναίων του 5ου αιώνα. Με την καθοδήγηση της καθηγήτριας των Καλλιτεχνικών, τα παιδιά κατασκεύασαν ένα γενεαλογικό δέντρο των θεών που είχαν άμεση σχέση με την Αθήνα και τους ναούς της. Αφού ολοκληρώθηκε η μελέτη της μετατροπής του Βράχου σε ιερό χώρο και της λειτουργίας του, πραγματοποιήσαμε τη δεύτερη επίσκεψή μας στο ΚεΜΑ. Εκεί παρακολουθήσαμε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα σχετικό με όσα είχαμε μάθει στην τάξη. Μέσα από το πρόγραμμα αυτό, που ήταν μια κατατοπιστικότερη μελέτη της Ζωφόρου και των αετωμάτων, αποκαλύφθηκε στα παιδιά το μεγαλείο των Παναθηναίων και η σπουδαιότητα του Ιερού Βράχου για τους Αθηναίους του 5ου αιώνα.

Στη συνέχεια ανεβήκαμε επάνω στην Ακρόπολη, όπου τα παιδιά συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο, προκειμένου να επιβεβαιώσουν τις γνώσεις τους.

Επιστρέφοντας στο σχολείο, κάναμε με τα παιδιά μια γενική αποτίμηση και προχωρήσαμε στο δεύτερο κύκλο μελέτης.

Οι καθηγήτριες της Γαλλικής και Ελληνικής Φιλολογίας, χρησιμοποιώντας τη μουσειοσκευή "Αρχαία Ελληνική Ενδυμασία" μελέτησαν με τα παιδιά την καθημερινή ζωή στην αρχαία Αθήνα. Τα παιδιά ντύθηκαν με τους χιτώνες και τα ιμάτια της μουσειοσκευής και έζησαν για λίγες ώρες σαν αρχαίοι Έλληνες, μεταδίδοντας την εμπειρία τους και στα παιδιά των λοιπών τμημάτων της Α' Γυμνασίου.

Στο μάθημα της **Μουσικής** γνώρισαν τα διάφορα μουσικά όργανα της αρχαιότητας χρησιμοποιώντας τη μουσειοσκευή "Αρχαία Ελληνικά Μουσικά Όργανα". Ακολούθησε επίσκεψη στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο με τη συνοδεία της καθηγήτριας, όπου τα παιδιά αναγνώρισαν τα ήδη γνωστά όργανα. Παρατηρώντας τα αγγεία, τα αγάλματα, τα ανάγλυφα, έψαξαν και αναγνώρισαν τα αρχαία μουσικά όργανα, τους έδωσαν τα ονόματά τους και επιστρέφοντας στο σχολείο άκουσαν και πάλι ηχογραφήσεις της μουσικής που θα έπρεπε να παίζουν.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα της τέχνης και της ποίησης, άρχισαν τη δουλειά στο εργαστήριο των Καλλιτεχνικών. Με την καθοδήγηση της καθηγήτριάς τους και χρησιμοποιώντας τις μνήμες τους από την έκθεση των κεραμώσεων του ΚεΜΑ, ξεκίνησαν την κατασκευή ακροκεράμων. Αφού παρατήρησαν προσεκτικά τα διακοσμητικά στοιχεία των ναών, εντόπισαν το ανθέμιο, σαν ένα μοτίβο το οποίο επαναλαμβάνονταν πολύ συχνά. Όλα τα παιδιά έφτιαξαν και έψησαν τα δικά τους κεραμίδια, τα οποία και εξέθεσαν στο τέλος του σχολικού έτους.

Ως επίλογος όλων όσων έμαθαν στο σχολείο, ήρθε η πρόσκληση από το ΚεΜΑ για να συμμετάσχουμε στο πρόγραμμα "Μια Μέρα στην Ακρόπολη". Η συμμετοχή των παιδιών στο πρόγραμμα ήταν ενθουσιώδης και άμεση. Αυτή η εμπειρία ήταν μια απόλαυση, γιατί ένιωθαν σίγουρα για τις γνώσεις τους και σε οικείο περιβάλλον.

Μετά το τέλος των μαθημάτων οργανώσαμε έκθεση για τους γονείς των παιδιών και τους μαθητές του σχολείου μας. Παρουσιάσαμε όλες τις κατασκευές των παιδιών και δείξαμε στο κοινό μας μια μικρή ταινία, με αποσπάσματα της δουλειάς των παιδιών και των επισκέψεων που πραγματοποιήσαμε κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Η μουσική υπόκρουση της έκθεσης ήταν αρχαία ελληνική.

Η όλη προσπάθεια όμως δεν τελείωσε με το κλείσιμο του σχολείου και με το τέλος του σχολικού έτους. Την επομένη χρονιά (1991-1992) τέσσερις εκπαιδευτικοί της ίδιας ομάδας, οι καθηγήτριες της Γαλλικής και Ελληνικής Φιλολογίας, των Μαθηματικών-Φυσικής-Χημείας και των Καλλιτεχνικών, συνεχίσαμε την προσπάθεια προσέγγισης της πολιτισμικής κληρονομιάς του τόπου μας. Έχοντας από την αρχή ορίσει ως γενικό θέμα το πρόγραμμα: "Αθήνα στο πέρασμα των αιώνων", συνεχίσαμε με τα ίδια παιδιά και το ίδιο σκεπτικό τη μελέτη της Βυζαντινής Αθήνας.

Το πρόγραμμα αυτό διήρκεσε δύο σχολικά έτη. Κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους 1991-1992, το θέμα μας ήταν η "Αθήνα από τον 11ο έως τον 13ο αιώνα". Το πρόγραμμα του πρώτου χρόνου έκλεισε με μια εβδομαδιαία επίσκεψη στο Μυστρά.

Τον επόμενο χρόνο 1992-1993, η ίδια ομάδα εκπαιδευτικών και παιδιών συνέχισε με τη μελέτη της μεταβυζαντινής τέχνης, και έτσι έκλεισε ο γνωστικός κύκλος "Βυζάντιο" με επίσκεψη στα Μετέωρα.

Κατά τη διάρκεια της φετινής σχολικής χρονιάς 1993-1994, τα ίδια παιδιά ασχολήθηκαν με τη μελέτη της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής της Αθήνας. Συγκέντρωσαν φωτογραφικό υλικό και αναζήτησαν στις προσόψεις δημοσίων και ιδιωτικών κτηρίων στοιχεία οικεία από την αρχαιότητα.

Τα παιδιά αυτά, που βίωσαν την προσπάθεια προσέγγισης της πολιτισμικής κληρονομιάς του τόπου όπου ζουν, έμαθαν να ερευνούν, να παρατηρούν, να ρωτούν και να αγγίζουν ό,τι τους περιβάλλει.

Σήμερα, μετά από τέσσερα χρόνια, και αφού έχουν δεθεί με κοινές εμπειρίες και μνήμες, έχουν αποκτήσει έντονο το πνεύμα της ομαδικότητας και της αλληλοϋποστήριξης. Είναι παιδιά εξαιρετικά δεκτικά και με θετική διάθεση για μάθηση, εκφράζουν δε αυθόρμητα και με ειλικρίνεια την αγάπη και το σεβασμό τους για τον τόπο όπου ζουν, άσχετα αν αυτός είναι η γενέτειρά τους ή όχι.

M. Rotchettis, F. Sakaridou

